

Revitalizace Moskevské ulice v Praze, hlavní cena za nejlepší realizaci dopravní stavby a proměny ve veřejném prostoru. Autor Jakub Cigler Architekti, foto Anna Salingerová

Aktivní mobilita a Cena Víta Brandy

V nedávné době jsem měla možnost zasedat v porotě Ceny Víta Brandy, což je velice zajímavá přehlídka dopravních staveb, které obohacují veřejný prostor – jsou dobře zvládnuté nejen technicky, ale i koncepčně a současně citlivě zasazené do okolního prostředí a příjemné pro uživatele. Soutěž je určena především městům a obcím k prezentaci dopravních staveb nebo jiných opatření, kterými se zlepšily podmínky pro aktivní mobilitu, trávení volného času a kultivaci veřejného prostoru.

T: Martina Havlová

Ing. Martina Havlová, Ph.D.

Autorizovaná krajinářská architektka České komory architektů, zabývající se mimo jiné cíleným leteckým snímkováním a jeho možnostmi využití pro projekční práce. Je členkou České asociace pro krajinářskou architekturu a Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu, kde 8 let působila v Revizní komisi Společnosti a nově je členkou Správní rady Společnosti.

Aktivní mobilita v zastavěném území nepochybně šetří místo, nevytváří emise a obecně má pozitivní účinky na zdraví člověka. Ovšem je třeba si uvědomit, že i cyklisté nebo pěší představují formy dopravy a stejně jako ostatní mají své požadavky na dobrou infrastrukturu. Tato doprava musí být zaměřena také na docházkové a dojezdové vzdálenosti, které jsou trasovány v příjemném a bezpečném prostředí a provozu. Mimo jiné je nutné zaměřit se na skupiny občanů (děti, mládež, senioři, osoby se zvláštními potřebami), které se často z různých důvodů potýkají s vážným omezením své mobility v daném území. Toto vše klade nároky na veřejný prostor jako takový, kdy je s jeho kvalitou je jednoznačně spjata i kvalita veřejné zeleně.

Doprava jako problém

Jak ukazují dlouhodobé statistiky, Češi dopravu ve městech považují za stále větší problém. Od roku 1993 se zvýšil počet kilometrů, který každý z nás v autě za rok průměrně ujede, bezmála o polovinu. Zároveň v tomto období klesla na polovinu průměrná obsazenost osobních automobilů. Automobilová doprava zejména ve městech tak logicky naráží na své limity, navíc působí negativně na zdraví obyvatel i globální klima. Cílem soutěže o Cenu Víta Brandy je ukázat dopravní stavby a opatření, které představují rozvoj aktivní mobility a zároveň kultivují městské prostředí. Spojení dopravy, architektury, krajinářské architektury a hospodaření s dešťovými vodami by mělo být stavebním kamenem všech takových staveb.

Do ročníku 2022 se přihlásilo rekordních 54 staveb. Vybírat z tolika realizací, navíc velmi různorodých, nebylo jednoduché. O vítězích rozhodla devítičlenná porota složená ze zástupců organizací zaměřených na tematiku dopravy, architektury, urbanismu, krajinářské architektury, výtvarného umění a ochrany životního prostředí, aby bylo na téma nahlíženo opravdu v celé šíři problematiky.

Výsledky soutěže

Hlavní cenu za nejlepší realizaci dopravní stavby a proměny ve veřejném prostoru si odnesl ateliér Jakub Cigler Architekti za revitalizaci Moskevské ulice v Praze. Tento projekt oproti původnímu stavu navýšil pěší plochy o 85 % a naopak понížil plochy vozovky o 56 %. Do ulice přibýlo 1,9 km cyklostezek a pruhů a 156 stromů. Ulice byla vybavena různými druhy městského mobiliáře, který zvýšil obytnost a podtrhl její význam jako důležité obchodní třídy v území.

Zvláštní cena za opatření pro chodce byla udělena Ateliéru Fontes za projekt cesty podél Staré Poňávky nad sídlištěm Komárov v Brně. Tento projekt slučuje revitalizaci vodního toku, založení parkové

plochy a díky síti pěších cest a lávek zlepšuje přístupnost územím a umožňuje kontakt návštěvníků parku s tekoucí vodou.

Cena za opatření pro cyklisty byla udělena městu Třebíč za plošná opatření pro cyklisty. Smyslem řešení bylo nabídnout taková opatření, aby byli obyvatelé i návštěvníci dostatečně motivováni pro častější využití jízdního kola a překonali tak zásadní bariéru – obavu o bezpečnost. Opatření se dotkla prakticky celého města a došlo i k vytvoření městského cyklo-okruhu, to vše v rekordním čase tří měsíců.

Speciální cenu poroty obdržela komunitní skupina místních dobrovolníků města Strmilov za projekt Cesty strmilovské vody. Porota ocenila zejména osobní nasazení tvůrců a oživení sousedských vztahů v obci. V hlasování veřejnosti byl oceněn projekt Mikroregionu Ivančicko Cyklostezka Oslavany – Ivančice.

Pohled porotce

Jako porotce soutěže zastupující Českou asociaci pro krajinářskou architekturu (ČAKA) jsem příjemně překvapena, kolik výborných projektů vzniká v regionech a že nejsou vázány jen na velké aglomerace. Za těmito počiny často stojí silné osobnosti, úsilí a práce jednotlivců, což je třeba výrazně ocenit. Běžný uživatel často nevidí množství práce (často legislativní), která stojí za vznikem třeba jen drobné dopravní úpravy, jež zajistí kupříkladu bezpečnou cestu dětí do školy (více o této tematice v minulém vydání tohoto časopisu, pozn. red.). V rámci hodnocení projektů bylo zcela stěžejní multioborové složení poroty, jelikož kolegové z jiných profesí dokáží na projektech ocenit věci, kterých si naše profese nemusí ani povšimnout. Pro mě osobně byly zajímavé tzv. chráněné cyklopruhy zvyšující se bezpečnost cyklisty tím, že se parkující vozidla umísťují po jeho levé ruce, přestože toto řešení komplikuje uspořádání dopravy v profilu komunikace (využívá se například ve Vajnorské ulici v Bratislavě).

Doporučuji čtenářům prohlédnout si všechna přihlášená díla, budou jistě inspirací a potěšením, kolik dobré práce se za poslední roky odvedlo. Na webu www.cenavitabrandy.cz najdete všechny přihlášené projekty včetně vítězů v jednotlivých kategoriích. Úzké nominace poroty, která vybrala 25 nejlepších projektů, představí sborník, který bude k dispozici v druhé polovině roku na webu a na akcích spolku Partnerství pro městskou mobilitu.

Zástupci odborné veřejnosti i účastníci soutěže se shodli na tom, že ocenění pro dopravní stavby s přesahem do veřejného prostoru, urbanismu a krajinářské architektury je v našich podmínkách unikátní a velmi potřebné. Podobná soutěž v tužemsku chyběla a příklady mohou být inspirací i pro další města a regiony.

Architekt Vít Branda (1963–2009), jehož jméno soutěž nese, je autorem lávky na nábřeží Maxipsa Fika v Kadani. Řešení lávky kopírující skalní masiv v souvislosti s využitím navazujícího nábřeží a stezky je v českých podmínkách výjimečné a bylo nominováno mezi nejlepší evropské stavby posledních let.

Spolek Partnerství pro městskou mobilitu, který soutěž organizuje, se věnuje problematice městské a regionální mobility a podporuje kvalitní proměny veřejného prostoru. Přihlášené projekty najdete na webu iniciativy CityChangers, jejímž cílem je zlepšení situace v dopravě a jejím plánování. Více na www.citychangers.eu.

Active mobility and Vít Branda Prize

The Vít Branda Prize is a show of transportation structures in the public space – such that are well designed in both technical and conceptual terms, and at the same time well incorporated into their surroundings and user-friendly. The primary aspect that the competition takes into consideration is support of active mobility, i.e. especially pedestrian and bicycle transport. The main prize for the best implemented transportation project and transformation in a public space went to Jakub Cigler Architekti for their revitalisation of Moskevská Street in Prague.